

Μωσαϊκὸν Ε' αἰῶνος (Ἐκκλησία Ἁγ. Γεωργίου ἐν Θεσσαλονίκῃ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΑΚΜΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐξηκολούθει διεξαγόμενον τὸ μέγα τῆς ἐσωτερικῆς ἀναμορφώσεως ζήτημα, ἀπαρλλάκτως καθὼς, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς δὲν εἶχε διακοπῇ ἕνεκα τοῦ ἐμφυλίου τῶν διαδόχων ἀγῶνος. Ὁ μὲν ἀρχαῖος κόσμος κατέπιπτε βαθμηδόν, οἴκοθεν μᾶλλον ἢ δι' ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως, ὁ δὲ νέος διεπλάττετο ὁσημέραι, εἰ καὶ ἀναμέσον ἀδιαλείπτων σχεδὸν διενέξεων καὶ ἐρίδων. Οἱ υἱοὶ τοῦ Κωνσταντίνου παρεξέτραπησαν μὲν κατὰ τι τῆς πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς ἀνεξιθρησκίας τοῦ πατρικοῦ συστήματος, οἱ νόμοι ὁμῶς αὐτῶν κατὰ τοῦ ἀρχαίου θρησκευματος οὐ μόνον πολὺ ἀπεῖχον τῆς βραδύτερον ἐπελθούσης δεινῆς καταδρομῆς ἀλλὰ δὲν φαίνονται καὶ ἀκριβῶς ἐφαρμοσθέντες. Ἐν ἔτει 341 ἐξεδόθη νόμος ἀπαγορεύων τὰς θυσίας ἀλλὰ μὴ ἐπιβάλλον ρητὴν εἰς τοὺς παραβάτας ποινὴν. Ἄλλος δὲ νόμος τοῦ ἀκολουθοῦτος ἔτους δείκνυται τάνάπαλιν εὐνοὺς πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς διακωλύων τὴν καταστροφὴν τῶν ναῶν αὐτῶν ὅσοι ἔκειντο ἐκτὸς τῶν τειχῶν τῶν πόλεων. Ὑπάρχουσι μὲν νόμοι αὐστηρότεροι ὁ νόμος 4 τοῦ 353 ἔτους, ὅστις διατάσσει τὴν κατάργησιν τῶν ναῶν καὶ τὴν ἐντελῆ τῶν θυσιῶν παῦσιν ἐπιβάλλει εἰς τε τοὺς παραβάτας καὶ τοὺς ἠκνησάντας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐπαρχιακοὺς ὑπαλλήλους ποινὴν θανάτου καὶ δημεύσεως· καὶ ὁ νόμος 5 τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ ἀπαγορεύων τὰς νυκτερινὰς θυσίας· καὶ ὁ νόμος 6 τοῦ 356, ὅστις ἐπιβάλλει αὐτῆς ποινὴν θανάτου εἰς τοὺς θύοντας καὶ τοὺς τὰ εἶδωλα προσκυνοῦντας· ἐὰν δὲ πιστεύσωμεν τὸν ἐθνικὸν Λιβάνιον, ὁ Κωνσταντῖος «ἱερὰ καὶ νεῶς τοὺς μὲν ἔκλεισε, τοὺς δὲ κατέσκαψε· τοὺς δὲ βεβήλους ἀποφίνας πόρνοις ἐνοικεῖν ἔδωκεν». Ἄλλ' ὅτι ὁ Λιβάνιος ὑπερβολὰς λέγει καὶ ὅτι οὐδὲ οἱ ρητοὶ ἐκεῖνοι νόμοι ἐξετελέσθησαν ἐξάγεται ἔκ τε τῆς συνεχοῦς τούτων ἐπαναλήψεως καὶ ἐξ ἐτέρων ἀναμφισβητήσεων μαρτυριῶν καὶ γεγονότων. Ὁ ἐθνικὸς ὡσαύτως Σύμμαχος βεβαίως ὅτι ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖος, ὅστις ἐν ἔτει 353 ἐξέδωκε τὸν προμνημονευθέντα νόμον 4, ἐπισκεφθεὶς τὴν Ρώμην μετὰ τέσσαρα ἔτη διετήρησεν εὐλα-

